

KENKĖJO BIOLOGIJA

Tai 3 mm ilgio ir 1.5–1.8 mm pločio, rudai juodos spalvos vabalai, kurių kūnas padengtas smulkiais geltonais plaukeliais. Šių vabalų galva ištįsusi į straubliuką, kurio gale išsidėstę graužiamieji burnos organai. Straubliuko šonuose yra išsidėčiusios alkūniškai buožiškos antenos (1 pav.). *Anthonomus eugenii* labai lengva sumaišyti su kitais šios genties vabalais dėl didelės rūšių skaičiaus įvairovės.

Lervos yra pilkšvai gelsvos, su ruda galva, bekojės, 1–5 mm ilgio. Lėliukės baltos, vėlesnėse vystymosi stadijose keičia spalvą į geltoną. Savo forma lėliukės yra panašios į suaugėlius, tačiau dar neturi susiformavusių sparnų (2 pav).

1 pav. *A. eugenii* suaugėlis

2 pav. *A. eugenii* lerva (kairė) ir lėliukė (dešinė)

AUGALAI ŠEIMININKAI

A. eugenii pažeidžia *Capsicum* spp. (išskirtinai *C. Annuum* – vienametė paprika ir *C. Frutescens* – krūminė paprika) ir *Solanum* spp. (baklažanas) genčių augalus. Suaugėliai gali maitintis ant bulvių, pomidorų ir petunijų, tačiau kiaušinėlius deda tik ant aukščiau paminėtoms gentims priklausančių augalų.

KENKĖJO PAPLITIMAS IR PLITIMO BŪDAI

A. eugenii natūraliai aptinkamas Meksikoje, tikėtina, kad iš čia pateko į Kanadą, JAV bei centrinės Amerikos šalis.

Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) duomenimis, maksimalus atstumas, kurį šis kenkėjas gali nukristi per metus, yra apie 2 km, todėl pagrindinis *A. eugenii* plitimo būdas yra su užkrėsta žemės ūkio technika ar daržovių krovniais.

KENKĖJO POŽYMIAI

Ankstyvieji užsikrėtimo požymiai nėra specifiniai – mažos maitinimosi metu paliktos skylutės ant nesubrendusių vaisių ir gėlių arba ovalios, 2–5 mm skylutės ant augalų lapų – gali būti lengvai supainiojamos su šliužų ar vikšrų daromais pažeidimais. Tačiau didėjant *A. eugenii* populiacijai užsikrėtimo požymiai tampa ryškesni.

Lervos bręsta ir minta pumpurų ar vaisių viduje, o suaugėliai maitinasi augalų išorėje – pumpurais, lapais, žiedais bei vaisiais. Dėl pažeidimų augalų pumpurai pageltonuoja ir nukrenta. Vaisiai praranda formą, spalvą, per anksti subręsta, pradeda pūti iš vidaus (3 pav.) ir nukrenta (4 pav.).

Kiti užsikrėtimo *A. eugenii* požymiai: nedidelės, juodos arba rudos spalvos suaugėlių išėjimo angos (5 pav) bei ant vaisių susiformavę randai po kiaušinėlių padėjimo (6 pav).

3 pav. Iš vidaus pažeista paprika

4 pav. Nukritusios ant žemės pažeistos paprikos

5 pav. Suaugėlio išėjimo anga

6 pav. Randai ant paprikos po kiaušinėlių dėjimo

KENKĖJO KONTROLĖ

Šių kenkėjų suaugėlius aptikti padeda lipnios gaudyklės, statomos augalų šeimininkų auginimo ir vaisių sandėliavimo vietose. Tokios vietos turi būti prižiūrimos ir periodiškai tikrinamos.

Capsicum spp. genties vaisiai gali būti importuojami tik iš tokių teritorijų, kurios yra oficialiai pripažintos neužkrėstomis *A. eugenii*.

Fitosanitarinės priemonės, kurias būtina taikyti – užkrėstų augalų bei dirvožemio, kuriame auga šie augalai, pašalinimas ir sunaikinimas, teritorijos dezinfekcija, insekticidų naudojimas.

Dėl šio kenkėjo Lietuvoje atliekama kasmetinė stebėseną.

Jeigu pastebėjote neįprastų ar nepažįstamų kenkėjų požymių, nedelsdami informuokite arčiausiai Jūsų esantį Augalininkystės tarnybos regioninį skyrių.

TARNYBOS REGIONINIAI SKYRIAI:

Alytaus – Vilniaus g. 21, Alytus
Tel. (8 315) 561 12

Kauno – K. Donelaičio g. 33, Kaunas (504 kab.)
Tel. (8 37) 32 06 32

Klaipėdos – Sankryžos g. 7, Klaipėda
Tel. (8 46) 36 54 53

Marijampolės – Kauno g. 142-1, Marijampolė
Tel. (8 343) 90 425

Panevėžio – Anykščių g. 4, Panevėžys
Tel. (8 45) 460 491

Šiaulių – A. Mickevičiaus g. 34, Šiauliai
Tel. (8 41) 43 07 43

Tauragės – Bažnyčių g. 14, Tauragė
Tel. (8 446) 612 20

Telšių – Žalioji g. 10, Telšiai
Tel. (8 444) 31 082

Utenos – Maironio g. 1, Utena
Tel. (8 389) 614 65

Vilniaus – Ozo g. 4a, Vilnius
Tel. (8 5) 238 39 70

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖ TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Ozo g. 4a, 08200 Vilnius

Tel.: (8 5) 237 5631, pasitikėjimo linija (8 5) 270 80 80,
Fitosanitarijos skyriaus tel. (8 5) 273 44 11

info@vatzum.lt, <http://www.vatzum.lt>,
<https://www.facebook.com/vatzumlt>

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖS TARNYBA
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

ANTHONOMUS EUGENII

2021 m.
VILNIUS